

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/56/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4316219113
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2025:4316219113.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a členiek senátu JUDr. Marty Polyákovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, C. D., zastúpený Mgr. Petrom Senovským, advokátom so sídlom Tekovská 22, Levice, IČO: 42 210 291, proti žalovanému: Píla Zbrojníky, s.r.o., so sídlom Zbrojníky 334, IČO: 36 540 510, zastúpený JUDr. Alexandrom Kuchárikom, advokátom so sídlom Ul. J. Hollého 11, Levice, IČO: 31 140 114, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 12C/298/2016-600 zo dňa 30. januára 2025 v časti výroku III. a IV., takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania (výrok III.) a trov štátu (výrok IV.) **z r u š u j e** a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. výrokom rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1 025 eur s úrokom z omeškania 5% ročne od 03.06.2017 do zaplatenia, a to v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II. výrokom zvyšnú časť žaloby zamietol, III. výrokom rozhodol, že žalovanému sa voči žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 74,06% a IV. výrokom štátu priznal nárok na náhradu trov štátu voči žalobcovi v rozsahu 87,03% a voči žalovanému v rozsahu 12,97%.

1.1. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil s poukazom na § 132 ods. 0, ods. 2, ods. 3, § 149, § 150 ods. 1, § 151 ods. 1, § 153 ods. 1, § 187 ods. 1, ods. 2, § 195 ods. 1, § 255 ods. 1, ods. 2, § 262 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 107 ods. 1, ods. 2 § 451 ods. 1, ods. 2, § 454, § 456, § 457, § 489, § 517 ods. 1, ods. 2, § 633 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 3 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z.

1.2. Súd prvej inštancie po oboznámení sa so žalobou, listinnými dôkazmi a z vykonaného dokazovania zistil, že skutkovým a právnym základom podanej žaloby bolo neoprávnené užívanie predmetných nehnuteľností žalovaným, z čoho jednoznačne vyplývalo, že išlo o užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu, čomu zodpovedal nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Súd sa v prejednávanej veci stotožnil s vyjadrením právneho zástupcu žalovaného, že nie je možné určiť výšku bezdôvodného obohatenia v rámci ďalších námietok žalobcu, že treba vychádzať z nejakých hospodárskych výsledkov na strane žalovaného, jeho podnikateľských aktivít, pretože je zrejmé, že užívaním predmetných nehnuteľností sa výška bezdôvodného obohatenia určuje podľa výšky obvyklého nájmu. V predmetnom spore na návrh žalobcu bol vypracovaný znalecký posudok č. 32/2018 o stanovení výšky odplaty za užívanie nehnuteľností zo dňa 14.11.2018, ktorý vypracovala E. F. G., H. X, D., znalkyňa z odboru stavebníctvo, odvetvie: odhad hodnoty nehnuteľností. Znalkyňa vyčíslila celkovú výšku nájomného za obdobie rokov 2014 až do 15.2.2018 v sume 1 025 eur. Voči tomuto znaleckému posudku vzniesli obe strany sporu námietky, no ani jedna z nich nijakým relevantným spôsobom a ani relevantnými dôkazmi nepreukázala výšku nájmu. Ďalšia skutočnosť, ktorá je zrejmá, že celková suma žalobcom uplatneného nájmu za obdobie od novembra 2014 do 15.2.2018 bola vo výške 7 900 eur. V predmetnom spore

strany sporu vzhľadom na ďalšie skutočnosti týkajúce sa ich nevysporiadaných vzťahov, poukazovali na exekučné konania.

1.3. Ďalej súd uviedol, že neprihliadol na kompenzačnú námietku žalovaného. Vzhľadom na to, že časové obdobie, za ktoré si žalovaný uplatnil nárok kompenzačnou námietkou sa časovo zhoduje s obdobím, za ktoré si žalobca uplatnil svoj nárok za bezdôvodné obohatenie, je zjavné, že uplynula dvojiročná subjektívna premlčacia lehota pre vydanie bezdôvodného obohatenia. Táto pohľadávka žalovaného voči žalobcovi je premlčaná a premlčané pohľadávky nie je možné započítať voči pohľadávke žalobcu voči žalovanému.

1.4. Súd nepovažoval nehnuteľnosť za vypratanú za uvedené obdobie s poukazom na listinné dôkazy predložené do konania, pretože od novembra 2014 minimálne do 15.2.2018 žalovaný užíval nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu, a to bez právneho dôvodu. Súd mal teda za to, že žalovaný sa obohatil na úkor žalobcu, avšak nie v takej výške ako uvádzal žalobca, ale vo výške 1 025 eur za obdobie od novembra 2014 do 15.2.2018. Ďalej súd uviedol, že z listinných dôkazov tvoriacich súdny spis v tomto spore vyplynulo, že žalovaný nebol vyzvaný na vydanie bezdôvodného obohatenia samostatnou výzvou. Súd mal za to, že žalovaný sa dostal do omeškania nasledujúci deň po doručení žaloby vo veci samej, ktorá iniciovala tento súdny spor. Žaloba bola žalovanému doručená dňa 02.06.2017. Preto pri aplikácii § 517 ods. 1, 2 OZ sa žalovaný dostal do omeškania dňa 3.6.2017, a preto súd určil výšku úroku z omeškania ako platil v zmysle § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. vo výške 5% ročne zo sumy 1 025 eur od 3.6.2017 do zaplatenia. Z uvedených dôvodov súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

1.5. Súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, ako je uvedené v tretej výrokovej vete tohto rozhodnutia, a to v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP. Súd za predmet konania považoval sumu 7 900 eur. Súd v prvom výroku tohto rozsudku vyhovel žalobe žalobcu v časti o zaplatenie priznal 1 0250 eur, pričom v tejto časti žaloby bol úspešnou stranou sporu žalobca. Súd v druhom výroku tohto rozsudku zamietol žalobu žalobcu vo zvyšnej časti, t.j. v časti o zaplatenie 6 875 eur, a preto v tejto časti žaloby bol úspešnou stranou sporu žalovaný v rozsahu 87,03%. Súd preto vypočítal pomer úspechu oboch strán sporu tak, že od úspechu žalovaného 87,03% odpočítal úspech žalobcu 12,97% a tak žalovanému (ktorý bol menej úspešnou stranou sporu) priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 74,06% voči žalobcovi, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Zároveň súd uviedol, že uznesením č.k. 12C/298/2016-253 zo dňa 27.02.2019 priznal ustanovenej znalkyni E. F. G., ktorá vypracovala znalecký posudok č. 32/2018, odmenu za vykonané znalecké dokazovanie v sume 228,50 eura, ktorá bola vyplatená v plnom rozsahu zo štátnych prostriedkov. Z týchto dôvodov bolo potrebné rozhodnúť aj o nároku štátu na náhradu týchto trov. Súd priznal štátu, ako tretej osobe, ktorej pri dokazovaní vznikla povinnosť spojená s výdavkami (vyplatené prostriedky z rozpočtových prostriedkov v sume 228,50 eura) podľa § 259 CSP, a to voči žalovanému. Súd sa pri rozhodovaní o nároku štátu na náhradu trov, ktoré vynaložil v tomto spore riadil zásadou úspechu, resp. neúspechu v tomto spore, a preto rozhodol o priznaní nároku na náhradu trov štátu voči žalobcovi v rozsahu 87,03% a voči žalovanému v rozsahu 12,97% podľa ich úspechu v tomto spore (viď. bod 56. odôvodnenia), pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Proti tomuto rozsudku v časti trov konania (výrok III a IV) podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dôvodil, že súd prvej inštancie nesprávne aplikoval ustanovenia o náhrade trov konania. V danom prípade žalobca dosiahol úspech, pričom výška priznaného nároku závisela od znaleckého posudku. Táto skutočnosť podľa judikatúry Ústavného súdu zakladá nárok na plnú náhradu trov konania, pretože časť sporu ohľadom výšky priznaného nároku bola podmienená odborným posudkom. Súd prvej inštancie na túto okolnosť neprikladal dostatočnú váhu. V danej veci súd uznal žalobcom uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti žalovaným ako dôvodný, avšak priznal žalobcovi iba časť žalobcom požadovanej sumy s poukazom na závery znaleckého posudku vykonaného v rámci súdneho dokazovania. Následne pomer úspechu vo veci posúdil podľa pomeru požadovanej odplaty a posudkom určenej výšky odplaty. Žalobca je však toho názoru, že v konaní bolo pre posúdenie úspešnosti žalobcu podstatné že žalobcom požadovaný nárok súd uznal za dôvodný a tým žalobca dosiahol úspech v konaní. Výška priznaného nároku závisela od znaleckého posudku avšak toto je druhotná otázka, ktorá podľa názoru Ústavného súdu SR nie je pri posudzovaní úspešnosti žalobcu rozhodujúca. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR, II. ÚS 225/2020.

2.1. Ďalej uviedol, že judikatúra Ústavného súdu (napr. IV. ÚS 480/2018) explicitne uvádza, že ak výška plnenia závisí od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, náhrada trov konania sa nemá mechanicky deliť podľa pomeru úspechu, ale má sa priznať v plnom rozsahu. Tento princíp bol porušený, keď súd prvého stupňa znížil náhradu trov konania žalobcovi na základe čiastočného úspechu, hoci druhotný aspekt sporu (výška nároku) bol určený znaleckým posudkom. Preto je žalobca presvedčený, že súd nesprávne aplikoval ust. § 255 CSP, keď priznal žalobcovi úspech iba v časti 12,97%.

2.2. V závere uviedol, že za pochybenie súdu považuje aj skutočnosť, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania neprihliadal ani na ust. § 257 CSP upravujúce prípad hodný osobitného zreteľa. Zdôraznil, že účelom ustanovenia § 257 C. s. p. je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa. (Pozri uznesenie listinného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14). V konaní má žalobca priznanú bezplatnú právnu pomoc z dôvodu jeho slabej sociálnej situácie, keďže je invalidný dôchodca a preto je toho názoru, že súd mal pri rozhodovaní o trovách konania brať do úvahy aj sociálny aspekt a skutočnosť, že nárok žalobcu považuje súd za dôvodný.

2.3. Z vyššie uvedených dôvodov žalobca navrhol, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel a rozhodol tak, že napadnuté výroky rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 30.01.2025 mení tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania od žalovaného v rozsahu 100 % a štátu sa priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

3. Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu písomne vyjadril a uviedol, že nie je pravda, že súd prvej inštancie neprikladal dostatočnú váhu pri priznaní výšky náhrady trov konania, ktoré spravodlivo rozdelil podľa percentuálneho úspechu a neúspechu v spore. V danom prípade nie je možné akceptovať názor, že výška uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia závisel vyslovene od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Súd aj v tomto spore postupoval štandardne, v súlade s bežnou súdnou praxou, pričom v oboch prípadoch súdy odkazujú na ust. § 255 ods. 2 CSP, ktorého podstatu a výklad jasne, zrozumiteľne a v súlade so zákonom aj odôvodnil. Zdôraznil, že v priebehu konania jednoznačne namietal voči uplatnenej výške 200 eur mesačne, čo bolo od času podania žaloby zo strany žalobcu jasné, že je absolútne nereálna výška uplatnenej pohľadávky. Žalobca bol zastúpený advokátom, ktorý sa mal oboznámiť s pomermi v katastrálnom území I. J. a to či už výškou nájomného v tom čase a na to mieste, ako aj cenou nehnuteľnosti. Napriek uvedenej skutočnosti 8 rokov viedol súdny spor, predkladal rôzne neakceptovateľné dôkazy ako napr. o cene ustajňovaní koní, o obrate žalovaného v rámci podnikateľskej činnosti atď. a permanentne nútil žalovaného sa procesne brániť a vynakladať finančné prostriedky na svojho právneho zástupcu, len aby sa ubránil neakceptujúc nezmyselným procesným útokom žalobcu. Uvedené skutočnosti jednoznačne vyplývajú aj z priebehu vykonaného dokazovania, z ktorého je jasné, že žalobca ani po vyhotovení znaleckého posudku neupravil výšku svojho nároku, ale dokonca v spore zotrval na svojom absolútne prehnanom nároku, len aby ďalej nútil žalovaného vynakladať finančné prostriedky na svoju procesnú obranu. V závere uviedol, že v danom prípade nie je možné aplikovať rozhodnutie Ústavného súdu SR, II. ÚS 225/2020, nakoľko v tomto spore sa zo strany žalobcu jednalo o predvídateľnú výšku nájomného, čo vyplýva z vykonaného dokazovania v tomto spore, a teda aj o bezdôvodného obohatenia, a preto úmyselne postupoval a uplatňoval svoj procesný útok nekalým spôsobom, pretože pokiaľ by sa dôkladne oboznámil s pomermi a predmetom sporu, nikdy k súdnemu sporu ani nemuselo prísť. Ďalej žalovaný poukázal na nespočetné množstvo súdnych sporov, ktoré tieto sporové strany medzi sebou majú a s aplikáciou ust. § 257 CSP sa už niekoľkokrát vysporiadal tak súd prvej inštancie, napr. rozsudok Okresného súdu Levice č. k. 16C/76/2022-174 zo dňa 07.07.2023, ako aj Krajský súd v Nitre napr. uznesenie č. k. 9Co/114/2023-243 zo dňa 30.11.2023. Záverom žalovaný poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu ČR IV. ÚS 3032/15 a rozhodnutie Ústavného súdu SR III. ÚS 481/2015 a na základe uvedených skutočností navrhol odvolaciemu súdu, aby odvolanie žalobcu zamietol, rozhodnutie prvostupňového súdu v napadnutej časti potvrdil a priznal žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalobca v odvolacej replike opätovne uviedol, že súd prvej inštancie žalobcovi priznal nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia ako dôvodný, pričom výška priznaného nároku bola určená znaleckým

posudkom. Judikatúra Ústavného súdu SR (napr. II. ÚS 225/2020, IV. ÚS 480/2018) opakovane konštatuje, že v prípadoch, keď je dôvodnosť nároku priznaná a výška plnenia závisí od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, je potrebné považovať žalobcu za úspešného v celom základe veci. Mechanické delenie trov podľa pomeru úspechu a neúspechu je v takýchto prípadoch neprípustné, keďže žalobca nemôže predvídať presnú výšku nároku bez odborného posúdenia. Žalobca v tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie ÚS SR II. ÚS 225/202 a uviedol, že súd prvej inštancie túto zásadu nerešpektoval, keď priznal žalobcovi len pomernú časť náhrady trov konania. Ďalej dôvodil, že námietku vznesenú žalovaným, že žalobca si v konaní uplatnil nereálnu výšku považuje za irelevantnú, keďže súd priznal dôvodnosť samotného nároku a jeho výšku určil na základe znaleckého posudku. Žalobca nemal možnosť predvídať znalecké závery a jeho odhad výšky bol založený na dostupných informáciách a možnostiach laickej strany v spore. Práve preto judikatúra Ústavného súdu SR zdôrazňuje, že v obdobných prípadoch nemožno žalobcu sankcionovať za to, že neodhadol presnú výšku plnenia. V závere uviedol, že je invalidný dôchodca, jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok a privyrába si len formou pracovných dohôd. Z týchto dôvodov mu bola priznaná bezplatná právna pomoc. Ide o okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodňujú, aby súd nepriznal žalovanému náhradu trov konania voči žalobcovi, alebo aby ju priznal len v obmedzenom rozsahu. Účelom § 257 CSP je zmierniť tvrdé dôsledky zákonných pravidiel o náhrade trov tam, kde by ich aplikácia viedla k nespravodlivému výsledku. Sociálna situácia žalobcu, jeho zdravotný stav a priznaná bezplatná právna pomoc sú relevantné dôvody na aplikáciu tohto ustanovenia a preto odvolaciemu súdu navrhol, aby rozhodol tak, že napadnuté výroky rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 30.01.2025 zmení tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania od žalovaného v rozsahu 100 % a štátu sa priznáva nárok na náhradu trov štátu voči žalovanému v rozsahu 100 %.

5. V odvolacej duplike žalovaný uviedol, že žalovaný vo svojej replike neuviedol žiadne nové skutočnosti, len zopakoval svoje tvrdenia uvedené v odvolaní, pričom k týmto tvrdeniam sa už žalobca vyjadril v podaní k jeho odvolaniu aj s poukazom na zaužívanú bežnú súdnu prax, ktorá jednoznačne vyvracia tvrdenia a názory žalobcu. Žalobca bol zastúpený advokátom, a preto nie je možné hovoriť o jeho laickom prístupe, nakoľko absolútne premrštená výška bezdôvodného obohatenia vo výške 200 eur, bola stanovená vyslovene len za účelom zneužitia práva, pričom v kat. území I. J. nemá oporu ani v žiadnom inom zmluvnom vzťahu. Čo sa týka dôvodov hodných osobitného zreteľa uvedených žalobcov, tak tieto považoval za zavádzajúce a v príkrom rozpore s doterajšími súdnymi konaniami vedenými medzi týmito sporovými stranami. Za cca 10 súdnych sporov bol žalobcovi ustanovený advokát len v 3 prípadoch, pričom za dôležité považoval poukázať na exekučné konanie vedené na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 11Er/1191/2016, v ktorom zastupuje povinného (žalobcu) jeho právny zástupca na základe plnej moci. Aj z tohto konania je jasné, že žalovanému (v ex. konaní oprávnenému) boli priznané všetky trovy konania, konanie sa viedlo od roku 2016 z dôvodu nezmyselnej a účelovej obrany žalobcu, ktoré skončilo uznesením Okresného súdu Levice, ktorým dňa 02.06.2025 súd schválil príklep udelený pri dražbe nehnuteľnosti. Aj táto skutočnosť jasne preukazuje účelovosť tvrdení žalobcu o jeho príjmoch, a preto žiadal tento spis ako dôkaz pripojiť k tomuto konaniu. Na základe uvedených skutočností záverom odvolaciemu súdu navrhol rozhodnúť tak, ako navrhol vo vyjadrení k odvolaniu.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP) preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku o nároku na náhradu trov konania a trov štátu podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

1. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,

2. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

3. Žalobca sa podanou žalobou doručenu súdu prvej inštancie dňa 24.11.2016 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného k zaplateniu 200 eur mesačne za obdobie od novembra 2014 vrátane, až do času vypratania parcely reg. „C“ č. 90/1 nachádzajúcej sa v obci Zbrojnky, kat. úz. I. J., zapísané na LV č.

XXX, spolu s úrokmi z omeškania, ktoré v žalobe presne špecifikoval. Žalobný návrh odôvodnil tým, že žalovaný užíval spornú nehnuteľnosť, ktorá je vo vlastníctve žalobcu bez právneho titulu. Spornou otázkou bolo určenie ceny za užívanie predmetnej nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 23.07.2018 č. k. 12C/298/2016-161 ustanovil znalca za účelom vypracovania znaleckého posudku ohľadom stanovenia výšky odplaty za užívanie nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v obci Zbrojníky, kat. úz. I. J., parcela reg. „C“ č. 90/1, ktoré je vo vlastníctve žalobcu. Súd prvej inštancie následne dňa 27.02.2019 č. k. 12C/298/2016-253 priznal ustanovenej znalkyni znalečné vo výške 228,50 eura, ktoré jej bolo uhradené z rozpočtových prostriedkov Okresného súdu Levice. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej napadnutým rozsudkom zo dňa 30. januára 2025 č. k. 12C/298/2016-600.

4. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

5. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

6. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t. j. strane, ktorá mala vo veci úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Oslobodenie od povinnosti nahradíť trovy konania úspešnej strane nie je možné. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t. j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t. j. každá strana (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí. Ak sa však v spore navzájom vyvážia úspech a neúspech, náhrada trov sa spravidla neprizná žiadnej zo strán sporu. Na povinnosť strany nahradíť trovy konania nemá vplyv ani prípadné oslobodenie strany od platenia súdnych poplatkov (§ 254 ods. 1); od povinnosti nahradíť trovy konania proti strane nie je možné oslobodiť. Istou výnimkou v tomto smere je ustanovenie § 257, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

7. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania (výrok III.) a trov štátu (výrok IV.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je podané dôvodne. Súčasný civilný sporový poriadok rozlišuje dve skutkové podstaty a to zásadu úspechu vyjadrenú v ust. § 255 ods. 1 a v prípade, ak mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2. Uvedenú zásadu úspechu je potrebné uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, prípadne od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že ak súd posudzuje procesný úspech strán sporu v konaní, ktorého nárok, dôvodnosť a výšku je možné len predvídať a končený výsledok závisí až od znaleckého posudku, resp. úvahy súdu, právnu vedu i praxu je akceptovaný názor, že zásadu úspechu vo veci podľa § 255 CSP, je potrebné uplatniť aj na takéto konania. Ak v takomto konaní bol žalobca aspoň čiastočne úspešný a prizná sa mu aspoň časť uplatneného nároku, nemožno ho považovať za procesne neúspešného. Uvedený záver je vyjadrený aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/78/2024 zo dňa 28.05.2025 alebo v rozhodnutí Ústavného súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 71/2019, ktorý vyslovil záver, že „ak výška plnenia závisela od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku, nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku“.

8. V prejednávanej veci sa súd prvej inštancie striktnie riadil len pomerom úspechu resp. neúspechu na oboch sporových stranách a v závislosti od toho priznal nárok na náhradu trov konania vo vyššej miere žalovanému, ktorý bol v matematickom porovnaní úspešnejšou stranou ako samotný žalobca. V tomto smere sa však súd prvej inštancie vôbec nezaoberal vyššie uvedenou aktuálnou judikatúrou, ktorá prihliada na skutočnosť, že pokiaľ súdne konanie je podmienené vykonaním odborného posudku, ktorým sa bude súd v ďalšom konaní riadiť a na základe neho určí spornosť nárokov a žalobcovi prizná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemôže sa na žalobcu nazerať ako na neúspešného. V takýchto prípadoch sa preto musí aplikovať osobitný režim posudzovania úspechu v konaní.

9. Odvolací súd však v tejto súvislosti dáva do pozornosti aj skutočnosť, že žalobca podal žalobu na súd prvej inštancie dňa 24.11.2016. V konaní bol ustanovený znalec z odboru stavebníctvo, odvetvie odhad hodnoty nehnuteľností (č. I. 161 spisu), ktorý dňa 16.11.2018 predložil súdu znalecký posudok č. 32/2018 (č. I. 173 spisu) stanovujúci výšku hodnoty nájmu na spornom pozemku za roky 2014, 2015, 2016, 2017 a čiastočne 2018, pričom zo znaleckého posudku vyplývalo, že výška odplaty za užívanie sporného pozemku je súhrne 1 025 eur. Súd prvej inštancie by sa preto mal v ďalšom konaní zaoberať (aj v súvislosti s odvolacími námietkami žalovaného) tým, či procesné úkony zo strany žalobcu vykonané po dátume predloženia znaleckého posudku, ktorým sa stanovila výška nájmu za užívanie spornej nehnuteľnosti za jednotlivé roky, boli skutočne účelne vykonané a či ich vznik procesne nezavinil žalobca. Trovy konania predstavujú výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Pokiaľ v súdnom konaní bol v roku 2018 predložený znalecký posudok, ktorý určil spornú hodnotu nájmu nehnuteľnosti, je na úvahe súdu prvej inštancie, či ďalšími úkonmi realizovanými zo strany žalobcu, výlučne žalobca procesne nezavinil ich vznik. Na základe uvedeného je preto dôvodné, aby súd zvažil aplikáciu ust. § 256 ods. 2 CSP podľa ktorého, súd rozhodne bez ohľadu na výsledok sporu (úspech vo veci) o náhrade trov konania protistrane, ktoré vznikli výlučne procesným zavinením niektorej zo strán sporu.

10. S poukazom na vyššie uvedené podstatné dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil v časti trov konania a trov štátu a vec mu vrátil v tejto časti na ďalšie konanie. V ďalšom konaní súd prvej inštancie opätovne rozhodne o nároku na náhradu trov konania a vyhodnotí účelnosť zrealizovaných úkonov po dátume predloženého znaleckého posudku a v súvislosti s tým rozhodne aj o nároku na náhradu trov štátu. Zároveň je dôvodné, aby sa súd prvej inštancie zaoberal aj aplikáciou ust. § 257 a v súlade s právom na spravodlivý proces umožnil stranám sporu vyjadriť sa k eventuálnemu aplikovaniu aj tohto ustanovenia. Súčasne sa súd prvej inštancie vysporiada aj s návrhom žalovaného prezentovaným vo vyjadrení žalovaného k vyjadreniu žalobcu (č. I. 667 spisu) o potrebe vykonania dôkazu pripojením spisu vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 11Er/1191/2016.

11. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania podľa § 396 ods. 3 CSP.

12. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).